

סוגיות עכשוויות באמנות המערכה

בין הקטבים

מלחמת "חרבות ברזל" ג'

מרכז דדו
לחשיבה צבאית
בין-תחומית

מאמרי הגיליון
זמינים לקריאה גם
באתר מרכז דדו

הקדמת העורכים

גיליון זה ממשיך את סדרת הגיליונות המיוחדים של כתב העת המתמקדת בבחינה ביקורתית של היבטים שונים של מלחמת "חרבות ברזל".

הגיליון מתפרסם בסמוך לאחת מנקודות השיא של המלחמה, מבצע "עם כלביא" נגד איראן, המשלים את התהליך של פירוק הציר האיראני שהחל לאחר מתקפת חמאס ב-7 באוקטובר 2023. נראה כי צה"ל שב לעיקרון מוביל ששימש אותו שנים בעת שלחם במלחמות רב-זירתיות - הכרעה אופרטיבית בדירוג אסטרטגי. תחילה יצא צה"ל, בתגובה למתקפת החמאס, לתמרון יבשתי עצים במטרה לפרק את יכולותיו הצבאיות והשלטוניות של החמאס וליצור תנאים להשבת החטופים. בהמשך יצא למערכה בצפון כנגד חזבאללה שבמהלכה פגע במפקדים בכירים בחזבאללה, השמיד מערכי רקטות וטילים (במקביל למבצעי הביפרים ומכשירי הקשר), הרג את מזכ"ל הארגון, השייח' חסן נצראללה, ולבסוף יצא לתמרון יבשתי מוגבל בכדי להסיר את האיום בכפרי הכינוס, מהם יכול היה החזבאללה להוציא לפועל מתקפה דמוית 7.10 על יישובי הגליל. במקביל קרס משטר אסד בסוריה וצה"ל כבש את אזור החיץ ואת החרמון הסורי. כמו כן, צה"ל פעל כנגד הח'ותים בתימן ותקף פעמיים באיראן ובאופן רציף באיו"ש ובגבולות. עתה, ביוני 2025, כעבור כמעט שנתיים, ולאחר שצה"ל פגע קשות איום "טבעת האש" שהקימה איראן סביב ישראל, החל מבצע "עם כלביא" שמטרתו להסיר את איום הגרעין והטילים שנסקף מצד איראן.

הרמטכ"ל, אייל זמיר, תיאר את מהלך המערכה התחבולנית שהוציאו צה"ל ומערכת הביטחון לפועל וציין כי "בזכות מהלומת פתיחה חזקה ומפתיעה הגענו להישגים בלתי רגילים: חיסלנו את צמרת הפיקוד הבכיר של האויב, פגענו עמוקות ברכיבים מתוכנית הגרעין, פרצנו ציר אווירי לטהראן, איתרנו והשמדנו כמחצית ממשגרי טילים, חלקם דקות לפני שיגור". בהמשך לכך הצטרפה גם ארצות הברית למערכה, שהפכה בכך להיות מלחמת הקואליציה ההתקפית הראשונה של ישראל מאז מבצע קדש.

השינוי במאפייני המלחמה, כמעט שנתיים לאחר שהחלה, מאפשר לנו להמשיך ולהרחיב את היריעה לטובת התבוננות ביקורתית בהיבטים נוספים של המלחמה בהם לא עסקנו, אך גם לשוב לסוגיות שמצריכות בחינה נוספת. גיליון זה לכן שב לעסוק בשאלות יסודיות באסטרטגיה הצבאית שלנו, למשל מקומם של מושגים מכוננים כגון ההרתעה והתחבולה ובה בעת דן בשאלות בהן לא עסקנו עד כה, כגון

מה מלמדת המלחמה על המצביאות הצה"לית בעת הנוכחית? מאמרי גיליון זה, כמו גם גיליונות קודמים של כתב העת העוסקים במלחמה, נועדו להוות תשתית לדיונים הצפויים במהלך ובעקבות המלחמה, בראש ובראשונה על זהותו וצורות התפקוד של צה"ל בשנים הבאות. פעולותיו עד כה במלחמה שינו באופן משמעותי מאוד את מאזן הכוחות האזורי ועם דעיכת הלחימה יידרש הצבא לבחון מחדש הנחות יסוד מוקדמות ולהיערך למציאות ביטחונית ומדינית שונה מכפי שהכיר בעשורים האחרונים. העימות עם הציר האיראני היה המושך המרכזי של צה"ל בבניין ובהפעלת הכוח מאז דעיכת הסדר הערבי בתחילת העשור הקודם. במידה והמערכה באיראן תניב מציאות בת קיימא שתפחית משמעותית את האיום הנשקף מאיראן הרי שצה"ל יידרש לשורה של תהליכים והתאמות למציאות האזורית החדשה ולא מן הנמנע שתפקידו בביטחון הלאומי של ישראל עשוי להשתנות.

בין הקטבים ימשיך ללוות את הדיון התפיסתי בצה"ל ולספק לכם, הקוראים והקוראות, לא רק הזדמנות למבט ייחודי על הנעשה, אלא גם הזדמנות להצטרף לשיחה!

קריאה מועילה!

סא"ל ד"ר איתי חימיניס
סרן (מיל') גל פרל